

„Istarska Riječ“

Izlazi svakog devetku uveče.
Svakog drugog petvrtka donasja
literarni prilog „Mali Istranin“. Istra-
nina je u posljednjem izdanju
15 — dan na godinu, za
frazenske 29 — lira. Ured-
ništvo i uprava lista: Triest
(Trieste) — Via S. Francesco
d'Assisi 20/L. Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEČ

Tijednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

Društvo J. R. ima prilog „Mali Istranin“ br. 11.

Oglasli stoje 6 lira

za svaki centunar glasova, u
Srbiji jednina stope. Za visok-
kratno većine daje se značne
popust prema iznosu. Plaća se
i imuze u Istri. Popis
se Salji uredi, a novac
upravlja. Neftanska se crama
ne primaju, a ustopci će ne
truditi ni u popisu stančanja.

ZADNJA URA

Kočilo se putao ovim posljednjim godinama
ponovila u Istri, naseljenoj Luzzu pripovijest
onog starog učitelja, šta u svojoj skoli
pred s.čim malim Alzacijačima drži svoju
posljednju pouku u francuskom jeziku!

Počeli su naši istarski učitelji i učete-
lice od kraja 1918. godine pa do danas
pričati nemajući ferman, da moraju u
dvadeset i četiri a gđešto i u manje sati
ostaviti svoju školu, svoju djecu, svoje
selo — sa svim svoga mnogogodisnjeg
koj tvori većinu.

Nisu niti mogli ni da se eprobne s dje-
cem jer je zapovijedala učitev, a mo-
gala se izvršiti prije zore stratajega dana.
U takovom slučaju djeca bi stutradan na-
šla vrata svoje škole затvorenima i doznav-
ila da su dogodilo, vratila bi se preplešene
kutima svjetlini.

Ali bilo je slučajeva, gdje je učitelj već
pričao, da je skinut sa službe i da toga
i tega danu mora izići iz skole — i on
i predica njegova.

Mladima je to bilo leško, neizmjerivo
tesko, a što da kazemo o starijima, koji
su u školi, iz koje ih sada tjeraju, osfijedili.
Oni su školi i selu, iz kojeg ih sada gone,
čeli svoje najljepše, zadine, svoju najbolju
snagu, sve i dušu svoju. Oni su se već u
ranjici mladostici svojih, dok su drugi letjeli
za častima i udobnostima, smirili sa svos-
rom sudbinom, sprijateljili se sa svojim
pušči, sluhili se sa svakim kamenom, sa
svakim drvetom — sa svakim gumenom
i nezabilježenim zemlji...

Dubok je korijen, što su ga ti učitelji
učinili u svome selu. Djeljeli krasas-
znanja, davali su narodu sve svoje, i do-
sači sami ostali siromašni, drugi su se mij-
tovim znanjem i savjetljivom pomogli i pri-
digli. Sve generacije — sve ovamo da-
matori godina, prošle su kroz mihove
ruke, svak duguje, neslo tuc siromašnim
prejeteljima, svak nosi u sebi i sreću i
možgočno mihovo...

I pjesmo što se nad sehom krili — mijo-
hova je i ona, što je majke kod kolje, i
pijeva je i ona, što se u crkvi prevjeća i
čea, što se u pečici... Sve — sve je to
nijeho... —

I onda — jednog dana stigne ferman,
čig trebaće sve ostaviti i otići za
Istru...

Otići i silom raskinuti sve one veze
čto vežu jedan cijeli život s okolinom
njegovom...

A to sve radi jednog kaprija, zbog jedne
fiksne ideje, da će čitavo selo, čim iz njega
izđeđi njegov naredni učitelj, mahom piju-
nati na svoy stari jezik, na ocu, na majku
na starini — na sve najljepše i najsjajnije!

Pred nama su dekreti nekih svih bez-
razloga oplutanih, edinostno umirovlenih
učitelja. Koncem iduće sedmice djeca će
na praznike, a oni u... — mir.

U prisilni mir...
U tako či i njima, kao i njihovima neg-
datim alzacijačkim kolegama kućnici zadnji-
ma, či će još smjeti da prevedu zajedno
sa sejtom diecem u školi... Bil je to naj-
kratko, ali i najteže, što se škola prosli-
la. Otpusteni bi učitelji rad, da taj sa-
stači da počnu, da preliju u nj i u svoje
male službenice, sve, što mu je u duši i u
sreću. ...On osjeća, da ima još mnogo
toga da im kaže, ali ne zna, gdje bi zapo-
čeo — jer ga u gulu, na prsimu — svuda
nesto duši — davi...

A vrijeme teće, na crkvenome tornjuču
odbiti će dvanaest sati. Zukacat će zvone
— dieca će ustati i sv će u zboru početi
da molje. S njima će moliti i on — učitelj
njih. Za poslednji put. Tužno će se iz-
vjeći na malu molitvu njegova i njihova, ali to
će biti čas kad će man diec biti najbit-
ljive svecem učitelja, mala će njihova sreća u
onom svetovanju trenutku unti posljednji
njegovu suzu, što će im u njihovoj mukljkoj
moci sjati kao zvjezdica prebodnica.

Tekuće će biti ona zadnja, ura odput-
nina, a ne manje, manje bit će i drugim
nasim učiteljima i učiteljicama, jer niko
od njih ne zna, kada će se prvi oktobra
vratiti na svoje mjesto...

I sve to zašto, što neki misle, da će na-
zakonom postupanjem preko nači izna-
rediti, asimilovati!

Puste nad! A da su to doista puste nad,
nabušili nam je tome dokaz sama Italija.
Što se nije u prošlosti sve poduzelo, da se
i u zemlju potlači, da se talijansko ime iz-
briše iz imenica nareda, da se otrude Ta-
lijancima krv i dušu! Sto se nije sve potu-
zelo i tu svrhu — pa ne kakva uspije?

Medjusobno upoznavanje

Hoćemo li da prema jednoj osobi ili
skupini ljudi preodjelimo svoje postu-
panje, onda je neophodno nužno, da ih nra-
juje svoj odnos prema nama. — To
je tako potrebno, da predstavnici država, u čijim granicama
je učinio, temeljito prouči položaj i
vezine svojih manjina, eda uognu-
juve ečine svojih manjina, učinju
prema njima pravilne stanoviste i
upoznaju učinjuje ovdjeli susjedi i način
na koji se obavećuju bezumom i posve neosnovanom
muzionom protiv nama.

Dok se naši vlastodržaci ne otresu krivo-
stečenim preduslovima, dok ne dodaju
nime na iskrenom namjeru da upo-
znaju blage i dobru end našeg naroda,
koji vesi savjesno svoje državljanske duž-
nosti i želi bratski ali jednakopravno spo-
držati, — nećemo nikako moći vjerovati
njihovim taskavim frazama o pomirenju.

Nisi novi gospodari prezreli su ti je-
nici i pravi posupak. Oni su učili pubič-
noštinu i ove krajnje su potrgnuli ut-
rojenjem, da će u njima naći goćice posve
talijansko pučanstvo. Nisu nikako mogli
pomiriti da autovršiće režimom zemljama
među većinama. Ustotinu nje nisu
zadržali, kada su tako informirani naši
susjedi, a njihovi sumnjarici, s kojima
suni dugi niz godina živjeli pod jarom
zajedničkog vrljenjaka. Ni metrano očito
je da naši sudjelini u prvom
časnosti budu sudjelni iz ovih načina
— jednog gruba dvojice slavenskih morn-
ara, jednoga Čeha a drugoga Hrvata iz
nacionalne strasti i mrežne pješčane
nareda — prikazali suvremeni pridošli-
ci u našem svijetu i time pre-
stigli nečiju svaku međusobno upozna-
vanje i prihvatanje.

Nisi mi rekli — premida bi to bili mo-
rali, — da smo s njima ujedno stradal
pod udarima zloglasne Austrije, nisu ih
upozrjeli da se emu na nas još vise oba-
rala nego na njih; nisu im dali znati, da je
ja brutalna načela ipak nji svjedočuju-
će i sledila blaze negoti nisu... — Sa-
opeli im kolodjeri nisu, da su za vrijeme
rata — dokle i posle ulaza Italije u svjets-
ku borbu — nečijih sinova načinje
čarlići po teškim tamjanima — samo zato
jer su učinili protiv nepravdu svojih na-
čela, — dok su se mnogi herili kao do-
bovjenci redovima savezničke vojske
na naše skupno oslobodjenje. Stoga su
nasoci svojih dolazećih fraci već, da smo
ne simpatizirali prečini njihove borbe
prezajedničkog nepratičelja, te da od njih
potpuno pravom učinkujemo poboljšanje
našeg kulturnog, političkog i gospodar-
skog položaja.

Dak je nista od spomenuta nisu iz-
veli, reči su im za to, očitu kaž, i da
ne ped stranicu sistemom učinili pre-
nosti i povlastice na čelu i teret talijan-
skog živilja. Savjetovali su mi stoga, da se
na unijeni način (i počevši slaven-
čku pucanju) more čim prije odustavili
i assimilišati.

Tu se upite i razinjenjima bile dostupne
međunarodnim vlastima i uplivnim ljudima,
da se potpuno odrekuđu napoznavanje
na počačju našeg naroda, Oni su sljepo
ne traženja ikakvih dokaza vjerovali i
upoznili zbrojnici namjerama i predlim
časopisa zbrojnici svog simpatičnika. Sto više,
ili nisu ići pokazali nikakve vješte
vještine, da zadaju medju nasne široke zlo-
je, te su se ovježdavali s istinitostom onog
čega su im dousili. Prezreli su sve dokazi
i proteste naših narodnih poslanika, te se
i uši niti osvrnuli na opravljene zahtjeve
nasne naroda.

Tu leži osnova pogreška za nas sud-
bosne, a za državu pojavljuje politike
i vlastodržaca. Posljedice njihovog pot-
punog nepoznavanja našeg clementa i
suheg počudavanja u krivi informatore
ispaljavaju se u groznim i neuspisim na-
slijednim našim i političkim obri-
zima, nad kulturnim i političkim obri-
zima našeg izuzemnog naroda. Taj krivi
postupak izražuje se takođe u otvore-
nom napadajućem dobrog dijelu talijanskog
člana na nas golercu narod, kojeg — na
manjini svoje razvijane liberalnosti —
omoljavaju i nazivaju — schiavo!

Smatramo nužnim da napomenemo i to
sto je inače vrlo značajno, da mnogi od
državnih namjesterika, koji dolaze iz sta-
rih pokrajina, na počeku svojeg službi-
štenja učitaju i učitelje...

Knjiga o talijanskom Ricermentu jedna
od najljepših. Kao da zlatnim perom
ispisano... Ta je knjiga još uvijek živa
savremena. O njoj se još uvijek govori
i reči.

Zlatno pero, kojim je napisana, danas
preči, zlatnog pera, para danas su u
nomo iglice, kojima se na koži naroda na-
čine pise sva njegova muka i sva trpljenja
njegova.

I to će se čitati...
I nepravljati će se o tom... —

Nova izborna reforma

Ciljata pozornost talijanske javnosti
upravljena je na novu izborno reformu
koja će biti početkom jula iznesena na
pretrces pred raskinskim Parlamentom. Vladina
osnovna ova reforma gotova je i usvojena
od ministarskog savjetnika, te u bitnim po-
tezima priopćena javnosti.

Po ova reformi čitava Italija sačinjava
jedan jedinstveni izborni okrug, ali je, radi
zaštite specijalnih interesa raznih kra-
jeva, određeno, da unitar tog jedinstvenog
izbornog okruga ostanu od prilike
dosadašnji izborni srezovi, od kojih će
svaki prama broju putučanstva birati od
ređenju broj poslanika.

Diova mandata provajda po sistemu
većine, tako da stranka koja dobije rela-
tivnu većinu (pa bila i malo manjina
iznos) upravlja ukupnom broju glasova (dej-
viće trećine, a sve ostale stranke jednu
trećinu), podjeliš je proporcionalno iz-
među sebe.

Operacija te dijelu slijedi ovakvo:

Nekon svršetku izbora zbrajanje se glosi

sovi sto ih je svaka stranka dobila u svim
rezovima, dakle u citavoj Italiji, pak na
onoj stranici koja dobije relativnu većinu
otprilike 356 mandata (dvije trećine), a
svim ostalim strankama 179 (jedna trećina). Tada će ukupni broj glasova što ih
je dobile stranka većine u svim rezovima
pedjeljci podjeliši sa brojem glasova, koji
sto je stranka većine dobila u svakom
izbornom srezu, pak koliko puta je ko-
ličnik stoji u ukupnom broju glasova. Po-
djedinog izbornog srezu, toliko je poslanika
većine izabrano u svakom pojedincem iz-
bornom srezu do ukupnog broja 356. C-
statik mandata koji u svakom izbornom
srezu preostane, nakon što je od odjeljenog broj poslanika većine, dijeli ostale stranke
između sebe, i to proporcionalno prema
broju dobivenih glasova u svakom pojedincem
izbornom okrugu.

Za bolje razjasnjenje neka posluži ovaj
primjer: Pretpostavimo da u sljedećim iz-
bornim glasaju u cijeloj Italiji 8.000.000 bi-
rača, te da pojedine stranke u svim
rezovima dobiju: A 2.500.000 glasova. B
2.400.000, C 1.300.000, D 1.000.000, E
800.000, ukupno 8.000.000 glasova. Posto-
je stranka A dobila najviše glasova, po nju
otprilike 356 i dobija se kočnik od 7022,
koji se ponovno podjeli sa brojem glasova
većine u svakom izbornom srezu. Pretpo-
stavimo da je jednom izbornom srezu,
koji bira 15 zastupnika, većina dobila
50.000 glasova, a ostale stranke 200.000
i podjeliši 80.000 sa 7022, dobija se broj
11. Te će upravo toliko mandata dobiti
stranke većine, a ostala 4 mandata podjeliši
će stranke manjine proporcionalno prema
broju glasova što su ih dobile u tom iz-
bornom okrugu. I tako slijedi sa svakim
izbornim srezom.

Takva je to u glavnim potezima no
izborna reforma, koja većinu daje manjini
u manjini većini, te jednostavno prosti-
tuje proporcionalni sistem. Protiv te re-
formi se je razvila po cijeloj državi igor-
čeno horba. Protiv nje se odlučno žuti
čekisti, komunisti, populari, democrtati i
neki liberali, ali ipak izgleda da će ju
Musolini proturati kroz Parlament.

Buduće li pak reforma bezuvjetno od-
brena od Parlamenta, što je skoro sigurno,
onda će primorski Slaveni i Nijemci dobiti
bez bjeđenog poslanika.

DOPISI

PISMO IZ JUGOSLAVIJE

Sisak 15. juna 1923.

Svjet se u Jugoslaviju u ove dane bio po-
nešio pozivajući Revolucionarje, što je onako ne-
zadobila hukvala u Bugarskoj i zaučinila vladu
u Srbiji. Stambulskički, zabrinuti je ne-
zado manjinskoj slavenskoj domorodnosti, one
koju ljubi svu liku, veliku, pretres-
ljivu, starenju državu.

Taj zabrinutost ima i nešto razloga.
Vej u davnini imali su Srbija i Bugarska
velikog okupanja. Pod turskim jarom starog
neprispoloženja u glavnom nestalo, ali je
je ponovo izbilj u novije vrijeme, kada se Bi-
garska oslobođila turskoga gospodarstva i po-
stala nezavisa.

Bugarsku je oslobođila Rusija, koja je god.
1877. Turskoj navigirala rat. Postige poda-
glevne uši su i Srbija u rat protiv Turske, tako
da su i oni nemalo pridonio oslobođenju
bugarskoga naroda. Ali, Rusija je ono
vrijeme napoglavljena domorodnostima, one
koju kožu svu liku, veliku, pretres-
ljivu, starenju državu.

Taj zabrinutost ima i nešto razloga.
Pod turskim jarom starog neprispoloženja u glavnom
potučena, sklopjena je poveljom god. 1678. pri-
mire u San Stefanu, mjestu nedaleko Ca-
ragradu. Tu je bilo uglađivano, da se Bi-
garskoj učini učenje u Traci i jugozapadnoj citava
Makedonija. Srbija uza sve svoje druge imala
da iz toga rata izdigne male muži u praznji
gradu. Međutim, kongres država bilo godine
1878. u Berlinu, nije odobrio, tako se u San
Stefanu zaključilo, i tako se Bugarskoj bila
priznata potpuna sloboda zemlje u području
sto se prestire između Drinice i gorja
Balkan.

Franina i Jurina.

Fr.: Če so te, Jurino, sam sobom smeješ, kakor jedan nemš?

Jur.: Prisko mi je na pamet, če mi n' neki dan povečala Ninetta. Ki zlodej od ženske je ono!

Fr.: Kada si ju videl?

Jur.: Nasli smo se skupa na botriňah kod jednega mojega prijatelja. I onako, mej jednemu supicom i drugom, povedala mi je, da se eno prej nekoliko vremena dogodilo jednemu Rečanu.

Fr.: Aha pove, da čujem malo i ja ta misel.

Jur.: Ninetta ima jednega suseda, ki je negde lane prijeti jedan list, na kemi je bil talijanski napisano: »Caro nipote! Vjen subito da mi, mi stago mal e vojo far testamento. Mi abito in Felicia, primo pijano. Tuo barba Benevretice.« Najprej mi reci, ako si kolikot razumel od ovega, ca sam rekal.

Fr.: Sam nek. Neki Barba Benevretice zove svojega neprula, neka pride k njemu zač da j' bolan i da bi rad storil pistamem.

Jur.: Ja, ma ono glavno si spustil. Barba ga zove, neka pride va Feliciju — a to je ono, ča je onemre bržnemu Rečanu dalek najviše svraba. On siromah ni znal, kade j' je Felicia.

Fr.: Da ti pravo rečem, ne znam ni ja, kade j' je grad.

Jur.: Pita nevga, pita enega — nijedan mu ne zna reč, kade je ta blažena Felicia.

Najzad se je spomil, da je ta barba Benevretice još kako mlad čovek zašel na Amerik, pak je trebeda tamo i ostal. Rečen je promisli: Amerika je tako velika zembla, v njej ima svake sorte imen od večih i manjih mest — sigurno će biti ta Felicia mej njimi. Nasibelite, da grem ja tamo. I ukrcal se j' — i zanimal ravno put Nova Jorki.

Fr.: Ma ga j' ne moralo kostat po sakrašku?

Jur.: On je računal: Ako mi barba pusti same vio tisoč dolari, to je preko 2 milijuna lir, kaže na kudem ja mela dvaja milijuna lir, neka gre s vrug Reka sa svim Barosem i sa svom Delftom. Ja ēu i prez teget imet od česa živel.

Fr.: E, ako je tako računal — onputa svaka čast!

Jur.: A barba more imet i dve i tri i pet sto tisoč dolari, to je preko 2 milijuna lir. A kad nudem ja mela dva milijuna lir, neka gre s vrug Reka sa svim Barosem i sa svom Delftom. Ja ēu i prez teget imet od česa živel.

Fr.: E, ako je tako računal — onputa svaka čast!

Jur.: A barba more imet i dve i tri i pet sto tisoč dolari, to je preko 2 milijuna lir. A kad nudem ja mela dva milijuna lir, neka gre s vrug Reka sa svim Barosem i sa svom Delftom. Ja ēu i prez teget imet od česa živel.

Fr.: Od pedeset pedi...

Jur.: Ne, Ona kuha ni imela nijednega poda. Bila je prazna, samo ja je od vrha do tal visela na zid jedne strahovito velika mapa, na ku ku je moralo poc stvari, ako si strel videl, ča na njoj piše.

Rjedne, dalje pačno sam uvjeren, da uza svu utruveni strah i trelje, prouzrokovan brutalnim i nečovječnim načinom omolavovanja, zapostavljanju i ignoriranju, nas rod, ras i kremeniči sejšel odločjavat vjejkovima i vjejkovima svim, pa i najtežim navalama odnarođivanja i potajljivcanja. Ukratko usputil je za vječnost kradji i otmaknu naš krvlju, žilama i mesu tjele pojedinca i na pokretalima čitavog našeg narodog, tvrdlog, ali prsteng i čuljivog života.

Svršavam sa Franilovićem:

Pot stolica teške borbe

Pet višekova teške zmite.

Nisu mogli s lica zmite,

Zurisat naše otetelice.

Broj se je stolječa povela, Tmina se povećala i podvezrečila, ali volja, optorna snaga, nisu za odzračanje potencijalno se uzdužila, jer se je prvom redu razvila ljubav do druge. Ima ih po prava očinjača, ona ljubav, koju pričaju drži, i primjerima dokazuje, ona ljubav, konj. Bog dijeli i uzdržava, jednom riječu, ona ljubav, koja je silnija od smrti i silnija od straha pred smrću.

Šire „ISTARSKU RIJEĆ“!**Gospodarstvo****PRIJAVA ĆISTOG ZEMLJISTOG PRIHODA.**

To je bila mapa od cele Ameriki, kakiko je je Dog dal. On ti se nekako zpirti na onu stubu, išče ovamo, išče onamo, i gora i dolje i desno i levo i vč, je prečital milijun mest, ma Felicie ni i.

Fr.: Nebrog čevel!

Jur.: Ča ēe, ča ne ēe — gre ti on jednemu čipsanderu. Sipsander — to ti je, kako da bi nekakao sansalčina. On ga pita, tako morda on zna, kade je je mesto — Felicia. Sipsander stege i vankod od zepa jedan debel kamenar — išče i išče — ma Felicie ne more nač. Nego da ēe sadu moj prizni Rečan! Ni ēe, nego pod napred. Jur da mi ki ta povedet, kade se nahaja ta vratja Felicia. Gre i gre i gre, i prije Hrvaša San Francisko.

Fr.: Je pak bil tu koliko bolje srček?

Jur.: Namor je! Baš kalon i ja Nova Jorka. Najzad ni ved znač ēa, saj je jednou strošligi, mislio da će mora ona znati, kade je Felicia. Ona j' zola harti, zmešala ih je, zoredalna i rekla neč indijanskička ona ni mogol nikako razumet. Najzad je odhodil da gre doma.

Fr.: Pravo je storil? Kega će me vrag ovačko slundanje okole po sveč!

Jur.: Drugi dan se je ukrcal na jedan vaporički, ki je hodil za Japan. Na Japanu mi n' je poreč, kade se nahaja ta Felicia. Tu se je soper ukrcal na jedan vapor, ki je hodil za Marsiliju. Na tem vapore se je spoznal s jednim kamarijerom, ki je bil dva leta va jazinje. Naš Rečan mu se je potužil, kako no more nigdene nač te blažene Felicia. Kamarijer če mu veljelo: — Te je krivo napisano! Ono se ne zove Felicia, nego Fenacija. To van je jedna zembla malo zgora Jerusolima. Tamo čete nač vašega barbu i sve če bit — oraj!

Fr.: No hvala Engu, sad je trebeda bil na konje!

Jur.: A je vrag! Počekal malo! On se skreni va Porto Said, i ukreca se za Jafu. Vu Jafe pita jednega fratra, neka mi pokaže, kuda se to gre va Fenacija. Frater mu j' odgovoril: Ali Božji včetve, nemta više Fenacija! Jedan put se žvala ema zembla tako, ali več je prošlo tisuce i tisuce let, da se tako ne zove.

Fr.: Na — sada! Bože dragi! Sve je to tako šudno, da mi to ti ne pevedas, neka me vaje vrag zame, ako bim vročoval.

Jur.: Sada bi bilo druge, nego ukrcat se, sapega za Aleksandriju, i tu čekat vapor za Test. Nego tu se je spoznal s jednim profesorom z očali, ki mu je reklo, da je ono pogreska. Mesto Felicia, da bi imelo bilo Venezia. Zato će bit najbrež, da gre va Veneziju i da onde ſice vratja barbu. Ona ga je poslušal, i prisala je na Veneciju uprav isti dan, kada je Mussolini. Rečan išče i išče, ma batibenevretiča ne more nač. Nujedanput vidi Mussolini. S njim se je poznaval ali prej, kada je ono Mussolini, j' v teku zahtajal i ende držal one vele gorovancije. — O, Ecclenza mid — zavajil je moj Rečan, kada je videl, da znače, kako sam nesrečen. Celi sam svet obšab sve okote interno i nikako, ne morem nač, kade se nahaja Felicia. Mussolini mu je odgovoril: Ma benedetto de Dio, Felicia ze in Istria. Felicia ze klevlo, koga ke se dijamava una volta — Cepic!

Fr.: Kega vraga! Felicia — Cepic! Ono naše jezero...

Jur.: Jezero i mesto. Sve se to sada zove — Felicia. Kada j' je šel on brižan Rečan, pal je na fla, kako mrtav, i onako, včetve san ga zajedno v Krpelj prepeljal.

Fr.: Strošek cveč!

Jur.: Kada j' pak prisal va se, sal je valjeva Plemin, a oluđa va Cepic. Tu su mi rekli, da mu je barba prej nekoliko vremena umrl, da je sveča imel jedno pesto lira, da mu je deje šlo nač vrba al née na mortorji...

Fr.: Ja, mislim, da je nato on nesrečni čovek soper pal pa živnamin?

Jur.: Ni — nego j' žal razno va Kršan — s Kršanu va Svetu Nedilju, a rd Svetu Nedilje spustil se je na Rabac, z Rabeca je šel vankod na Puntu — i tu se je hitil va more i utopil.

Fr.: Srcaham nemili! Beg ga pomiluj!

Zrnje biserovo.

Prije je jedan pjesnik imao po hiljadu misli, sedna misao ima po hiljadu pjesnika.

Mali duhovi nose obilježje svog vremena, veliki duhovi nose svoje obilježje.

Ima ljudi, koji se tim zabavljaju, da drugim dosadjuju.

Anogi e istom onda dobre velje, kad ju je drugomu pokvario.

Neki su ljudi oholi s toga, sto s velikim hladima imaju zajednički slabosti.

Koje zemljište smatrano u nizini, koje u srednjem polju a koje u brdima?

Zemljište, koje leži najviši 250 metara nad morem, ubrzo je tako zemljište u nizini.

Zemljište srednjo visini smatra se ono zemljište, kde stoji od 250—700 metara nad morem.

Zemljište u brdima smatra se pak ono zemljište, kde leži preko 700 m. nad morem. Opazimo, da za vinograde ne vrijede te brojke. U nizini je onaj vinograd, koji leži u krednjoj visini od 200—500 m. u brdima preko 500 metara nad morem.

U koj razred spadaju naši zemljišta?

Istra je većnu dijelom pjeskovita zemlja i kao takva nema skoro nikakvog zemljišta, koje bismo mogli ubrojiti među I. razred.

Unatoč svega toga pak smatramo svojom dužnosti, da upozorno naše ljudje na to, da se u prvi razred pribrajaju najbolja zemljišta, a drugi slabija u treći najslabija.

Što se razumijeva pod oranicom?

Pod oranicom se prijavljuju svi oni proizvodi, koji su izrasti na oranicu: žito, kukuruz, krumpir, granični, pasulj itd.

Vinogradi.

Kad upisujemo vinograde, ne smijemo zaboraviti, da vinograd u isti dan može biti i braždovit, i bradžovit. Mi u Istri imadimo obično u braždovit, žito, kukuruz, repu i drugo, ali vinograd na zadnjem nista drugo osim loza ili tršta. Zato bit će najbolje, da naši ljudi, koji nemaju u vinogradu same tršte, upisu svoje loze među vinovu lozu (brade).

Dali treba na svaki vinograd plaćati porez?

Ne. Na nove vinograde ne plaćamo 4 godine poreza. Zašto plaćamo dvije godine samo polovicu poreza. Kad prodje 7 godina što smo posadili vinograd, onda počnemo plaćati na njih potpuni porez.

Dali treba plaćati porez i na marvu?

Jest. Na svaku dva ha zemljišta imamo jedno govedo prostod od poreza, ali za svaku dlanju glavu računa se 225 lira poreza.

Konji i magze su prosti od poreza jedino u tom slučaju, ako s njima obradjujemo svoja polja; u protivnom slučaju plaćamo na nje 60 lira po glavi.

Za svinje moramo platiti 30 lira, a za ovce 10 lira po glavi.

Voli, junci i teleta su prosti od poreza.

Napominjemo da ne treba ni u kojem slučaju prijaviti krmicice, janjan i kozičice, koji nisu navršili 6 mjeseci.

Ima. Neuspoređivana zemljišta jesu: sumice, močvarice, pjeskovita i nerodna zemljišta, pačnici, livade i uopće svu ona zemljišta, koja ne daju nikakva ploda.

A kako treba sastaviti prijavu?

Evo ovako:

Seljak, koji obradjuje posjed pomoći radnika, može sastaviti prijavu po ovoj skrižaljki:

**Prijavna skrižaljka
(Obrazac A).**

Njegova gde leži zemljište	Ime zemljišta	Položaj zemljišta	Vrst zemljišta	Razlozi zemljišta	Površina zemljišta	Tko obradjuje zemljište	Čisti zemljišni prihod po Ukap- hu	Ime, prezime i boravak vlasnika
Općina	selo							
Pazin	Triviz	Bartulice	srednja visina	oranica (žito, kukuruz, krumpir, repu itd.)	2	2,5 ha	140 350	Dusan Karlovic p.o. Triviz Pazin (Istra)
		Cihovine	..	vinograd	2	2,2 ha	300 782	
		Zaprešić	..	oranica među vino- vom bozom (bradžama)	2	1,7 ha	240 422	
		Zatka	..	livada	3	1,9 ha	140 299	

Ckupno 14,4 1793—

Mjst. gde leži zemljište	Ime zemljišta	Položaj zemljišta	Vrst zemljišta	Razlozi zemljišta	Površina zemljišta	Tko obradjuje zemljište	Čisti zemljišni prihod po Ukap- hu	Ime, prezime i boravak vlasnika
Općina	Plaćan	Crkvenica	Srednja visina	oranica (žito, kukuruz, krumpir, repu itd.)	2	2,5 ha	250 350	Boris Opranević p.o. Ivana, Plaćan kbr. 79
		Šehalj	..	vinograd	2	2,2 ha	207 412	
		Pianina	..	oranica među vino- vom bozom (bradžama)	2	1,7 ha	113 214	
		Lag	..	livada	3	1,9 ha	146 223	

Ckupno Lira 2408

Ne plemeniti premjade i surodne krmaci

Svake godine u doba, kad se izlegu mladi odjeći, čuju se pritube sa strane seljaka, da je svinja pobaciša (svrigla), da se je izleglo visi mrtvi odjeća, da mu je krmaca izgubila mlijeko, da su nakon nekoliko dana crnulo svi odjeći a napokon ni krmaca da ne može stajati, da je izgubila tek da ne ēe i jedeš tudi itd.

Svatkog, kdo ima i malo soli u glavi, može zamjetiti, da jedna krmaca, koja nije potpuno razvilita i koja nema dorasle i utvrđene

